

DARE

Depolarisation Activism for
Resilient Europe

DARE to Care: Socijalna kohezija u multikulturalnim zajednicama

Autor: Robert Örell

Croatian Education and Development
Network for the Evolution of
Communication - HERMES
Croatia

Kreisau-Initiative
Kreisau Initiative e.V.
Germany

Open Communication
Serbia

TRANSFORM
Sweden

Western Balkans
Network
Bosnia-Herzegovina

**Co-funded by
the European Union**

Ovaj projekat je sufinansiran sredstvima Evropske komisije. Stavovi i sadržaj nastavnih planova su isključiva odgovornost njihovih autora i ne odražavaju stavove Evropske komisije ili organizacija koje sprovode projekat. Evropska komisija nije odgovorna za bilo kakve posledice koje proizlaze iz ponovne upotrebe ove publikacije.

Dare to Care: Socijalna kohezija

O projektu

Inicijativa 'DARE - Depolarization Activism for Resilient Europe' ('Aktivizam za depolarizovanu i snažnu (otpornu) Evropu') pokrenuta je sa ciljem stvaranja prostora za kritički pristup učenju i dijalog usmeren na mlade i njihov aktivizam u području savremenih izazova kao što su polarizacija, radikalizacija, mentalno zdravlje i kršenja ljudskih prava. Obrazovni materijali DARE projekta nastoje da ojačaju aktivno građanstvo i evropske vrednosti i da promovišu i osnažuju glasove mladih i njihov građanski angažman. Za više informacija posetite internet stranicu projekta: www.depolarisation.eu

Teme

- 'DARE to Care' (igra reči, 'Usudi se da brineš') tema - uvid u motivaciju mlade osobe i njenu predanost da volontira za određeni cilj kojim doprinosi napretku zajednice;
- Integracija izbeglica i migranata i izazovi sa kojima se oni suočavaju;
- Proučavanje metoda učenja o drugim kulturama.

Kontekst

Diskriminacija, ksenofobija i netrpeljivost prema određenim društvenim grupama u Evropi je u porastu. Netolerancija prema različitim kulturama i religijama je uzrokovala diskriminaciju i sukobe u mnogim zajednicama.

Kratki video zapis 'DARE to Care: Socijalna kohezija' prati mladu volonterku koja radi sa mladima u somalijskoj zajednici u Švedskoj. Somalci su u Švedsku došli kao izbeglice, bežeći od dva građanska rata - prvog iz 1980-ih i drugog koji traje od 2006. godine. Procenjuje se da u Švedskoj trenutno živi oko 110.000 Somalaca. (izvor: The Global Village, 2021).

Ova lekcija nastoji da podigne svest o diskriminaciji, segregaciji i ksenofobiji prema manjinama, o problemima vezanim za integraciju, kao i o izazovima vezanim za početak života u novoj sredini i da podstakne učenike da se aktivno uključe u borbu protiv netolerancije i tako doprinesu socijalnoj koheziji.

Ciljevi

- podizanje svesti o izazovima sa kojima manjine mogu da se susrestnu (na primer, negativni stereotipi, predrasude, diskriminacija, segregacija);
- razumevanje koje mere se mogu preduzeti kako bi se doprinelo integraciji manjina;
- istraživanje prikladnih metoda učenja o drugim kulturama.

Ishodi učenja

Nakon časa učenici će moći da:

- bolje razumeju izazove sa kojima se susreću manjine;
- identifikuju prikladne načine prihvatanja izbeglica i migranata i integracije njihovih zajednica;
- navedu različite metode pomoću kojih možemo da učimo o drugim kulturama.

Materijal i oprema

Za prikazivanje videa: laptop, projektor, zvučnici, internet/Wi-Fi

Trajanje

---

45 minuta (jedan školski čas)

Pregled aktivnosti na času

Uvod (10 minuta)

Nastavnik najavljuje da će tema današnjeg časa biti socijalna kohezija u multikulturalnim zajednicama tj. kako možemo ojačati odnose i osećaj solidarnosti između pripadnika različitih zajednica.

Nastavnik zatim postavlja nekoliko uvodnih pitanja za zagrevanje poput, na primer:

- Šta znači biti (nacionalnost vaše zemlje, npr. Šveđanin)?
- Kako (na koje sve načine) ljudi mogu postati (nacionalnost vaše zemlje, npr. Nemci)?
- Da li znate za neke stereotipe o vašoj nacionalnosti? Da li su pozitivni ili negativni? Da li su istiniti? Kako se osećate zbog stereotipa o vašoj zemlji?
- Koje (verske, kulturne) manjine poznajete u svojoj zemlji?
- Šta mislite, zašto se ljudi sele u druge države? (npr. beže od rata ili su u potrazi za boljim poslom)

Gledanje kratkog video zapisa DARE to Care: Socijalna kohezija (5 minuta)

Prikažite video zapis učenicima: <https://depolarisation.eu/sr/dtc-s/>

Rasprava o video zapisu (15 minuta)

Korisna pitanja za istraživanje, razmatranje i dalje razmišljanje:

- Ko je Ilham? Gde radi? A šta radi kao volonter?

(Napomena: Ilham živi u Švedskoj, radi kao medicinska sestra, i u svoje slobodno vreme radi za organizaciju koja pomaže somalijskoj deci i odraslima da se uspešno integrišu u švedsko društvo. Ona je trenutno članica odbora organizacije zadužena za administrativne poslove, ali je u prošlosti radila sa mladima iz Somalije u programu "Mladi ambasadori". U sklopu programa Ilham je edukovala mlade Somalce o temama poput mentalnog zdravlja kako bi oni zatim nastavili da edukuju svoje vršnjake.

- Koje probleme ona uočava u svojoj zajednici?

(Napomena: Ona kao glavne izazove navodi predrasude, segregaciju i diskriminaciju Somalaca. Kada ljudi lično ne poznaju pripadnike manjinske grupe, često se oslanjaju na iskrivljene i uopštene stereotipe, a ponekad čak mogu da imaju i predrasude prema njima. U tom slučaju bi mogli i da izbegavaju kontakt sa njima.)

Nastavak rasprave o video zapisu:

- Koja je njena motivaciju za ovu vrstu volonterskog rada?
(Napomena: Motiviraju je njena vera, islam).
- Šta bi, prema njenom mišljenju, trebalo da se uradi da bi se situacija popravila?
(Napomena: Ona naglašava kako je izuzetno važno omogućiti ljudima da se integrišu, organizovati učenje jezika i osnaživati i ulagati u mlade koji će i sami tako postati aktivisti koji doprinose integraciji.)
- Šta mislite da većina može da učini kako bi doprinela uspešnjoj integraciji izbeglica i migranata?
(Ponuditi pomoć pri učenju jezika i obrazovanju, pronalaženju odgovarajućeg smeštaja i zaposlenja, biti otvorenog uma i znatiželjni prema ljudima koji su drugačiji, povezivati se itd.)

"Vraćanje zajednici" - Oluja ideja (15 minuta)

Nastavnik može da najavi grupni rad na sledeći način:

"Ilham u video zapisu govori o problemu segregacije. Kada ljudi imaju negativne stereotipe i predrasude o određenoj grupi, mogli bi da pokušaju da izbegnu razgovor sa pripadnicima te grupe ili povezivanje sa njima. To dodatno izoluje pripadnike manjinske grupe. Šta možemo da uradimo kako bismo učili jedni o drugima i našim kulturama, vrednostima i običajima? Pokušajte u malim grupama da osmislite kako se možemo međusobno upoznavati i učiti jedni o drugima?"

Učenici su nasumično podeljeni u male grupe (optimalno je 5 učenika po grupi, ali su, prema potrebi, moguće i manje i veće grupe) kako bi razradili svoje ideje (5 minuta).

Predstavnik svake grupe predstavlja ideje ostatku razreda, a nastavnik daje povratnu informaciju i postavlja dodatna pitanja ako postoji potreba za pojašnjenjem.

Napomena: Neke ideje o tome kako učiti o drugim kulturama mogu uključivati:

- Organizovanje interkulturalnih aktivnosti u kojima učenici predstavljaju svoju tekovinu ili kulturu o kojoj su izabrali da nauče više.

Ta događanja mogu biti tematska, na primer:

- interkulturalna večera na koju učenici donose svoju tradicionalnu hranu/tradicionalnu hranu koja pripada kulturi o kojoj su učenici izabrali da se bolje upoznaju;
- razgovor o različitim verskim praznicima kao što je, na primer, Božić, Ramazan, Pesah itd.;
- izrada prezentacije o oblačenju tipičnom za određenu kulturu i lokalnim normama i pravilima oblačenja;
- pozivanje pripadnika različitih kultura da predstave i pričaju o običajima, ali i o svom iskustvu života u novoj sredini.

Izvori

- Projekat DARE, nastavni planovi, dodatni materijali i video zapisi koji se nalaze na internet stranici projekta: www.depolarisation.eu ili www.resilienteurope.eu
- Somali National Association u Švedskoj: www.srfs.se

Adaptacija aktivnosti za nastavu na daljinu

Ovaj nastavni čas se lako organizuje i u onlajn okruženju jer se većina aktivnosti zasniva na razmišljanju i razgovoru učenika.

Ocenjivanje i evaluacija

Iako se određeni elementi ove lekcije odnose na razumevanje i baratanje činjenicama koje se mogu proveravati i ocenjivati, svrha ove aktivnosti je ipak podizanje svesti o izazovima integracije i podsticanje empatije - a to ne treba da bude predmet ocenjivanja ili drugih standardnih praksi evaluacije.

Ako nastavnik ipak odluči da zada zadatak koji se zasniva na znanju (npr. prezentacija o odabranoj kulturi ili religiji), to, naravno, može da bude predmet ocenjivanja. U tom slučaju nastavnik mora unapred odrediti jasne kriterijume ocenjivanja prezentacije.

Ideje za domaći zadatak

- Domaći zadatak 1. Grupni zadatak: Realizacija ideja nastalih u oluji ideja. Ovaj domaći zadatak može biti nastavak tj. ostvarivanje nekih ideja učenika predstavljenih u prezentacijama grupa na času.
- Domaći zadatak 2. Grupni zadatak: Nastavnik može da iskoristi domaći zadatak za razradu ključnih tema vezanih za socijalnu koheziju ili za istraživanje o tome kako pomoći pri integraciji. U tom slučaju, grupe učenika dobijaju teme za istraživanje i naknadno prezentovanje na nastavi. Primeri tema su:
  - Koje strategije akulturacije postoje, koje su njihove koristi i izazovi iz perspektive većinske i iz perspektive manjinske zajednice (asimilacija, integracija, segregacija, marginalizacija)?
  - Istražite koje mere za integraciju izbeglica i migranata u vašoj zemlji/gradu ili mestu primenjuje vaša vlada/lokalna samouprava.